

Jiří Matuška

Příprava zřízení Chráněné krajinné oblasti Pálava a její slavnostní vyhlášení

Foto: Jan Miklín

Úvod

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Pálava si v roce 2016 připomíná 40. výročí od svého vyhlášení. Od roku 1976 se zcela zásadně změnila pozice a organizace ochrany přírody a krajiny ve společnosti, projevující se v mnoha oborech, mimo jiné i ve způsobu zřizování chráněných území ochrany přírody. Příspěvek si klade za cíl připomenout dnes již historický proces původního vyhlášení CHKO Pálava, který se v něčem ode dneška zcela odlišuje, v jiném ale jako by byl platný i pro dnešní dobu.

Materiál a metodika

Tento příspěvek byl vypracován na základě souboru písemných dokumentů uložených v archivu Správy CHKO Pálava v Mikulově. Všechny materiály byly hierarchicky uspořádány a z nich byl vypracován následný přehledný text, rozčleněný na popis přípravy základního zřizovacího předpisu CHKO Pálava (výnos z roku 1976), na popis slavnostního vyhlášovacího setkání (1977) a informaci o doplňkových akcích (zahájení na zámku Mikulov, otevření Naučné stezky Děvín, funkcionářský oběd). Papírové dokumenty jsou doplněny i osobními výpověďmi několika účastníků slavnostního setkání na zámku i pod Sirotcím hradem (dnes NPR Tabulová) u Klentnice, na Děvíně (dnes NPR Děvín) a průběžně komentovány autorem příspěvku.

Historie ochrany Pálavy před vyhlášením CHKO Pálava

Asi zcela prvním právním dokumentem k ochraně území dnešní Pálavy bylo Nařízení mikulovského landráta ze dne 27. 9. 1943 o zřízení chráněné krajinné oblasti Pavlovské vrchy (*Polauer Berge*), které bylo publikováno v časopisu *Brünner Morgenpost* 2. 10. 1943. Podle zákona č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody, šlo o předpis neplatný, avšak užitelný až do doby, kdy Okresní správní komise v Mikulově v roce 1946 prohlásila i širší území okolo Pálavy (blíže ale nevymezeně) za území částečně chráněné a nazvané *Pavlovské kopce* (Vyhláška Okresní správní komise v Mikulově, č. 8963/1-VII ze dne 10. 5. 1946 na základě čl. 3, odst. 1, zákona č. 125/1927 Sb., o organizaci politické správy ze dne 14. 7. 1927). Zde se bez svolení státního památkového úřadu nesměla *žádná plocha nově zalesňovat, vysazovat sady, otvírat lomy, zoratí pastviny a p.* Jako přísné botanické rezervace se tímto nařízením chránily ještě následující lokality na Pavlovských vrších:

- *lokalita Klausen / soutěska mezi kotou 485 a kotou 550 / jihovýchodně Horních Věstonic*
- *jižní svahy vrchu Turoldu / kóta 385 / severně Mikulova*
- *jižní svahy Svatého kopce, vých. Mikulova*
- *jižní svahy Šibeníku, jižně Mikulova.*

V době do vyhlášení CHKO Pálava (1976) byly ještě samostatnými právními předpisy vyhlášeny dnešní NPR Tabulová (25. 6. 1951, 20. 5. 1953), NPR Slanisko u Nesuty (4. 10. 1961) a NPR Křivé jezero (9. 8. 1973). Ostatní dnešní tzv. maloplošná chráněná území v různých kategoriích (národní přírodní rezervace – NPR, národní přírodní památka – NPP, přírodní rezervace – PR, přírodní památka – PP), kterých je dnes celkem 16, byla vyhlášována již v době existence CHKO Pálava (1976–2016).

Příprava podkladů k vyhlášení CHKO Pálava

Na přípravě materiálů k vyhlášení CHKO Pálava se v období let 1965 až 1976 podílely příslušné státní instituce a orgány tehdejší doby, tedy Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody (KSSPPOP) v Brně, Státní ústav památkové péče a ochrany přírody (SÚPPOP) Praha, Jihomoravský Krajský národní výbor (Jm KNV) v Brně a Okresní národní výbor (ONV) v Břeclavi. Pracovníci těchto úřadů a organizací připravovali a opakovaně upravovali různé materiály, dokumenty a zejména průvodní dopisy v této věci a předkládali je různým příslušným úředním orgánům ke schvalování.

První doloženou písemností, týkající se záměru zřízení CHKO Pálava, je text *Pavlovské kopce*, obsahující popis vymezení území nazývané Pavlovské vrchy, datovaný k 19. 1. 1965. Autoři tohoto vymezení nejsou známi, zajímavé je, že toto historicky první vymezení CHKO Pálava je téměř totožné s dnešním. Následuje pak dopis KSSPPOP č. j. 4138/68 OP z 21. 10. 1968, vypracovaný RNDr. Matildou Jatiovou a podepsaný ředitelem Ing. Jiřím Grabmüllerem. Dopis je adresován Státnímu ústavu památkové péče a ochrany přírody Praha a obsahuje žádost o zaslání metodických pokynů k vyhlášení chráněných krajinných oblastí (CHKO), konkrétně pro vypracování důvodové zprávy pro CHKO Pálava. Dalším materiálem ve věci je spis (referátník) č. 5606/68-OP SÚPPOP Praha z května 1969, zpracovaný referentem dr. Ludvíkem Kubou, nazvaný *Palava, chráněná krajinná oblast – příprava zřízení – návrhy*, který obsahuje vepsané informace o postupu ve věci, konkrétně záměr projednání materiálu na okresní a krajské úrovni. Obsahuje také čtyři přílohy (A až D):

- opis výpisu z *Blätter für Naturkunde und Naturschutz*, 1944, ročník 31, sešit 7–9, str. 69 a 70, v němčině, označený č. j. 2278/51 a sdělením o původci opisu (8. 11. 51 Vlach v. r.), označený jako příloha A
- opis vyhlášky Okresní správní komise Mikulov ze dne 10. 5. 1946 č. 8963/1-VII k vyhlášení přísných botanických rezervací, označený jako příloha B

- text dr. Kuby *Pavlovské kopce* popisující především vymezení hranic navrhované CHKO Pálava, datovaný k 19. 1. 1965, označený jako příloha C
- text dr. Jatiové nazvaný *Chráněná krajinná oblast Pálava, Důvodová zpráva*, 61 stran, datovaný k září 1968, označený jako příloha D
- text návrhu výnosu CHKO Orlické hory včetně tří příloh s rukopisnými úpravami vztahujícími k území CHKO Pálava, označený jako příloha D.

Tím začal dlouhodobý proces projednávání, připomínkování a diskuzí k návrhu zřízení CHKO Pálava.

KSSPPOP hned v krátké době svým dopisem č. j. 4465/65 OP z 3. 9. 1969, zaslaným na ONV Břeclav, odbor školství a kultury, požádalo o projednání postoupených materiálů se *všemi dotčenými místními národními výbory a dotčenými organizacemi, zejména s Okresními zemědělskými sdruženími a Státními lesy*, následně žádalo projednat je i v školské a kulturní komisi, okresní plánovací komisi a radě a poté žádalo materiály postoupit k dalšímu projednání odboru kultury Jihomoravského krajského národního výboru.

Postoupené materiály byly projednány na dotčených obcích. V Dolní Věstonicích byly schváleny v Radě MNV dne 12. 9. 1969 (č. j. 377/69), v Bavorech nejen souhlasili, ale plně je podpořili dne 16. 9. 1969. Klentnice materiály projednala v Radě dne 11. 9. 1969 a neměla námitek, v Horních Věstonicích materiály projednali v Radě MNV dne 16. 9. 1969 a neměli žádných připomínek (č. j. 424/6-69). Sedlec vše projednal v Radě MNV (č. j. 59-4/9-1969) dne 19. 9. 1969 a vznesl tři připomínky – zamezit růstu palachu v Nesytu, snížit hladinu vody v Nesytu, snížit stav zajíců. Perná záměr projednala v Radě MNV dne 24. 9. 1969 a návrh byl jednomyslně schválen. Mikulov projednal podklady v Radě MěNV dne 25. 9. 1969 a následně se pak dne 9. 10. 1969 rada jednomyslně usnesla souhlasit s návrhem (č. j. 2150/) a rovněž souhlasila se sídlem Správy v Mikulově a za tím účelem rozhodla dát k dispozici potřebnou budovu. MNV Pavlov souhlasil dne 23. 10. 1969 s předloženým návrhem a neměl připomínek. Rady MNV v Bulharech a MNV v Přítluckách (i za k. ú. Nové Mlýny) projednaly návrh souhlasně a bez připomínek a sdělily to dopisy ze dne 29. 10. 1970. Ve studovaných materiálech zcela chybí obdobné vyjádření od obce Milovice.

Zřejmě z důvodů zcela v podkladech pro vyhlášení CHKO Pálava do poloviny roku 1971 se celý záměr opět dostal na úroveň jednotlivých dotčených obcí a byl projednáván v radách dotčených místních národních výborů obcí. Rada MNV Charvatská Nová Ves věc projednala 4. 6. 1971 bez připomínek, stejně jako MěNV Valtice na jednání Rady MěNV dne 10. 6. 1971 (č. j. 913/71-19). Zajímavě se k návrhu vyjádřily obce Lednice (jednání Rady MNV dne 11. 6. 1971 a č. j. 432/1971-Such) a Hlohovec (jednání Rady MNV dne 30. 6. 1971), které vznesly téměř totožné připomínky k obsahu jednotlivých článků návrhu výnosu CHKO Pálava. Připomínky se týkaly především různých povinností projednávat a odsouhlasovat různé způsoby hospodaření v CHKO a byly rozporovány jako organizačně i finančně zatěžující. Určitě pak další znění a obsah výnosu ke zřízení CHKO Pálava ovlivnily.

Postoupené materiály byly projednány také na dotčených odborech ONV Břeclav. Odbor vodního hospodářství a pro věci zemědělství a lesnictví souhlasil se záměrem dne 15. 9. 1969 (č. j. Les-1969/D) a schválil jej se třemi výhradami – nesnižovat stavy spárkaté zvěře, neměnit dosavadní způsob pěstování lesa, ponechat si rozhodování o myslivosti a lesnictví – a vyjádřil se dne 29. 9. 1969 (č. j. Vod-1969/160-S) s podmínkou úpravy hranice CHKO (silnice Dolní Věstonice – Pavlov – Milovice – Nové Mlýny). Tomu bylo po projednání dne 8. 10. 1969 (škol. 457/2/69-Rk) s odborem školství a kultury ONV Břeclav (inspektor Ing. Rolinek), SÚPPOP Praha (dr. Kubát) a KSSPPOP Brno (dr. Jatiová, Ing. Eberhard) vyhověno a vedení hranice CHKO Pálava bylo upraveno (hranice vedena po jižním okraji Novomlýnské nádrže). Přesto však tento odbor vydal dne 10. 11. 1969 vyjádření (č. j. Vod-1969/176-S), že nadále trvá na vedení severní části hranice CHKO po silnici spojující výše uvedené obce. Posunutí hranice CHKO Pálava *na jižní břeh Dyjské přehrady* odsouhlasil dne 17. 4. 1970 SÚPPOP Praha (telegram, dr. Maršáková). Po dalším předložení aktualizovaného návrhu se odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství ONV Břeclavi vyjádřil dopisem z 6. 5. 1971 (č. j. zem. 1971/Ing. D, Ing. S), a potvrdil tak svoje předchozí stanoviska.

Odbor výstavby sdělil dne 15. 10. 1969 (č. j. Výst. 1969/Ma), že nemá k předloženému návrhu v zásadě žádných námitek, upozornil na střet hranice CHKO s plánovanou vodní zdrží (Vodní dílo Nové Mlýny – poznámka autora) a navrhl další projednání *se všemi zainteresovanými a dotčenými orány a organizacemi*. Téměř po roce (25. 8. 1970) se ovšem odbor výstavby písemně vyjádřil sdělením adresovaným na MK ČSR (č. j. Výst. 1970/Šp.) k zřejmě další upravené verzi návrhu a vyslovil k němu zásadní nesouhlas. Ten zdůvodňovali především předpokládaným omezením stavebních a jiných akcí. Následně na odboru výstavby dne 20. 9. 1970 a 8. 10. 1970 jednal dr. Kuba, který dohodl vypuštění intravilánů obcí Podivín, Břeclav a Poštorná z návrhu. V době těchto jednání odbor výstavby své stanovisko přehodnotil a dopisem z 20. 9. 1970 (č. j. výst. 1970 – Sk.) již jen formuloval připomínky obsahující návrh na vyjmutí z území CHKO území obcí Podivín, Břeclav, Poštorná a Valtice a navrhl úpravy textů některých článků výnosu. Zde je v referátu poznámka dr. Leiské ze SÚPPOP k tomu, že pokud nebude odborně na SÚPPOP a na Ministerstvu kultury (MK) posouzeno vedení hranice návrhu CHKO, nemělo by být jednáno s institucemi v kraji a okrese. KSSPOP na to reagovalo dopisem č. j. 6794/70 z 24. 11. 1970 na SÚPPOP s požadavkem na společné hodnocení hranic spolu s MK, které dle poznámky na dopise (dr. Leiská) proběhlo 15. 4. 1971. Tuto úpravu hranic zohlednil odbor výstavby ve svém vyjádření z 6. 5. 1971 (č. j. Výst. 1971).

Plánovacímu odboru ONV a Okresní plánovací komisi (OPK) byl návrh předložen dne 25. 8. 1970, což je doloženo Výpisem ze zápisu OPK, sepsaného dne 10. 9. 1970 a podepsaného místopředsedou ONV a předsedou OPK Ing. Ladislavem Špacírem. Zajímavě se zde vyjádřil pan Zerdžánek: *Materiál je dobře vypracovaný, teď jde jen o to tam tu rezervaci udělat, aby se příroda mohla uchránit. Svatý kopeček má být chráněný a dále se tam těží vápenec a nic se s tím neděje*. Předseda Špacír pak uvádí: *V první řadě je potřeba říct, že území je poměrně široké. Odbor výstavby bude muset dojasnit otázku, jak je to s našimi výhledovými záměry. ... Věci bude tedy potřeba dojasnit na odborech a s památkáři a pak teprve dát do rady ONV a dořešit*.

V materiálu Odboru školství a kultury ONV (kopie označená jako Bl. Č. 3000/70) připraveném pro jednání 158. schůze rady ONV ze dne 2. 12. 1970 je uvedeno vypořádání připomínek odboru plánovacího – řešit zahrádkovou osadu u Mikulova, řešit chaty u vodní nádrže, zamezit těžbě vápence v Mikulově, upravit ochranné pásmo, začlenit do CHKO i Lednické rybníky a okolí. Je zajímavé, že se už zde a v této době objevují dvě ochrannářsky důležité informace. Konečný dobývací prostor těžby vápence v Mikulově byl stanoven příslušnou komisí dne 6. 7. 1960, což asi znamenalo faktické zastavení těžby v lomech Turolď a Svatý kopeček. A také byl vznesen požadavek na připojení ochrany v režimu CHKO i na Lednické rybníky s odkazem na sladění zájmů ekonomických, krajinářských i památkářských se zájmy ochrany krajiny tak, aby mohly být zachovány jednak stávající hodnoty a jednak byl umožněn žádoucí ekonomický rozvoj, respektující zvláštní a jinak nenahraditelný ráz krajiny. Odbor plánovací se k návrhu vyjádřil opět i v dopise z 6. 5. 1971 (č. j. PO/71-La) a souhlasně vyhodnotil dojednanou úpravu hranice vymezení CHKO, i když ještě v širší verzi, než byla nakonec vyhlášena.

Odbor průmyslu, služeb a dopravy ONV Břeclav se k projektované chráněné krajinné oblasti Pálava vyjádřil svým dopisem odboru školství a kultury ONV ze dne 10. 9. 1970 (č. j. Prům./70) se sdělením, že *nená žádné věcných připomínek*, a navíc doporučil, *aby tato oblast byla v plném rozsahu realizována*.

Zaslané podklady projednala dne 29. 10. 1969 i školská a kulturní komise ONV Břeclav, která uložila inspektorovi Rollinkovi návrh projednat na odboru kultury Jihomoravského KNV a následně k věci přijmout stanovisko. Toto zřejmě proběhlo 22. 7. 1970 a komise byla pak v další době hlavním hybatelem celého procesu, zejména při jednáních jak na okresní úrovni, tak i ve vztahu ke KNV a ústředním orgánům (SÚPPOP, MK). Zde je namísto vložit současnou (2017) osobní vzpomínku dr. Jatiové, která zhodnotila zapojení pana Rollinka – *Je potřeba velmi kladně ocenit jeho fungování při přípravě CHKO Pálava, protože byl při všech jednáních velmi aktivní*.

Přesto byl ale nakonec projednán podkladový materiál k vyhlášení CHKO Pálava dne 18. 12. 1970 v Radě ONV v Břeclavi. Rada k němu neměla připomínky, ale někteří její členové (Krůza, Špacír, předseda ONV Bureš) nesouhlasili se zřízením ochranného pásma a doporučili materiál v tomto duchu přepracovat. Další připomínky ke znění výnosu CHKO Pálava vznesl Ing. Kovařík, poslanec České národní rady a ředitel Okresní zemědělské správy. Rozporoval čl. 2, odst. 4 bodu 2, obsahující povinnost součinnosti orgánu státní ochrany přírody při projektové přípravě možných staveb plánovaných mimo tzv. intravilány (dnes zastavitelná území) obcí, případně možnost požadovat *doplnění speciálními expertisami*. Podle interního sdělení dr. Jatiové v referátníku KSSPPOP v Brně z 30. 11. 1970 bylo k tomu dohodnuto, že připomínky členů Rady projedná předseda komise školské a kulturní Ing. Omasta, připomínku pana poslance vypořádá přímo sama dr. Jatiová úpravou znění zřizovacího výnosu. K tomu je doložena *Zpráva o chráněné krajinné oblasti Pálava* z 19. 3. 1971 vypracovaná dr. Jatiovou, která uvádí způsob vypořádání všech vznesených připomínek. K návrhu vymezení CHKO bylo přijato rozhodnutí o zúžení území CHKO o Dunajovické kopce, protože neměly již daný režim chráněného území a jeho zajištění by celý proces opět zdrželo. Hranici CHKO bylo proto nutno vést v novém vymezení. K ochrannému pásmu CHKO pak bylo dohodnuto vést je pouze po hranici Lednicko-valtického areálu, anebo je zcela vypustit. Podnět pana poslance Kovaříka byl vyřešen vložením textu *Obrana státu ani dříve schválené územní plány nejsou zřízením oblasti dotčeny* do článku 6, odst. 2 návrhu výnosu.

V polovině roku 1971, přesněji dne 26. 5. 1971, se v Malé zasedací síni ONV Břeclav uskutečnilo setkání zástupců obcí dotčených návrhem vyhlášení CHKO Pálava nazvané *Instrukcím předsedů národních výborů k projektované chráněné krajinné oblasti Pálava*, na které bylo pozváno celkem 16 zástupců obcí. Zúčastnili se zástupci obcí Dolní Věstonice (Horáček?), Horní Věstonice (Koudelík), Hlohovec (Kašník), Charvatská Nová Ves (Buchlovský), Bavorsy (Malinka), Lednice (Suchyňa), Mikulov (Misar), Pavlov (Bednář), Perná (Dobeš), Milovice (Matocha) a Valtice (Suchánek). V referátníku KSSPPOP Brno dr. Jatiová k setkání uvádí, že všechny národní výbory s vyhlášením CHKO souhlasí, pouze obce Lednice a Hlohovec podaly návrh na úpravu některých článků návrhu zřizovacího výnosu. I zde aktuálně vzpomíná dr. Jatiová: *Velmi výrazně se v celém procesu zřízení CHKO Pálava projevil starosta Suchyňa z Lednice – bohužel negativně, protože postupně dosáhl změny hranic CHKO, jelikož odmítl, aby Lednice a vlastně celý Lednicko-valtický areál byly začleněny do CHKO. Dokonce na nějakém setkání (zřejmě na zasedání Rady ONV – pozn. autora) velmi výrazně vystoupil proti CHKO a docílil alespoň odsunutí vyhlášení.*

V dalším období se všechny dosavadní vyjádření a připomínky vyhodnocovaly ve spolupráci KSSPPOP v Brně a odboru kultury ONV v Břeclavi. Například dopis ředitele KSSPPOP Ing. Grabmüllera z 20. 9. 1971 na odbor kultury ONV Břeclav informuje o zaslání podkladových materiálů (mapy CHKO, zřizovací výnos a popis hranic oblasti, důvodová zpráva – vše ve 26 kusech) k projednání v Komisi školské a kultury a Radě ONV.

Zajímavé je také písemné vyjádření Pohraniční stráže (PS), útvaru 5688 Znojmo, ze dne 27. 10. 1971 (doručeno na KSSPPOP ale až 12. 1. 1972) o souhlasu s ohraničením CHKO Pálava a dále sdělení, že nejsou námitky k zřízení chráněné oblasti v katastru Pálava od železniční trať Mikulov–Břeclav do vnitrozemí.

Výsledkem bylo usnesení č. 1-13 Rady ONV Břeclav z 30. 12. 1971, více jak po roce od projednávání výše uvedených materiálů, kterým schválila návrh zřizovacího výnosu MK na zřízení CHKO Pálava s podmínkou úprav textů tří článků výnosu (čl. 2. Odst. 4/4 a 6, čl. 5, odst. 2). Uložila vedoucímu odboru kultury ONV a) postoupit schválený materiál k dalšímu řízení na Jm KNV, b) informovat všechny národní výbory v CHKO o zřízení této oblasti a seznámit je se zněním vyhlášky a statutu a c) podat radě ONV zprávu o provedených úkolech v termínu do 30. 6. 1972. Současně měla Rada MěNV Mikulov zajistit pro pracovníky Správy CHKO Pálava pracovní prostory, s termínem splnění do 31. 8. 1972. V materiálech Školské a kulturní komise ONV Břeclav i v usnesení výše uvedeně Rady ONV se cituje doporučení vyhlásit CHKO Pálava v roce 1971 v rámci oslav 50. výročí založení KSČ, přestože

to termínově již nebylo možné. Odbor kultury ONV proto svým dopisem z 11. 1. 1972 (č. j. 456/72_Li) postoupil na Jihomoravský KNV, odbor kultury, podkladové materiály schválené na jednání Rady ONV dne 30. 12. 1971 k dalšímu schválení a vyžádal si stanovisko k věci. K tomu zase obratem KSSPPOP dopisem ze 17. 2. 1972 (č. j. 1150/72) vyzvalo Odbor kultury ONV k naplnění bodu usnesení rady informovat všechny dotčené národní výbory v CHKO a k tomu postoupilo 18 svazků podkladových materiálů. Obratem k tomu odešel dne 22. 5. 1972 (č. j. 457/72-Li) z odboru kultury ve smyslu usnesení rady ONV dopis všem dotčeným národním výborům s informacemi (návrh vyhlášky a statutu) k vyhlášení CHKO Pálava. Na okresní úrovni se ještě v roce 1972 předal dopisem z KSSPPOP ze dne 13. 3. 1972 Odboru kultury ONV Břeclav text článku dr. Jatiové o návrhu CHKO Pálava, včetně dvou fotografií, k publikování v okresních novinách. Na konci roku 1972 předložil vedoucí odboru kultury ONV Břeclav Josef Toušek na jednání 23. schůze rady ONV konané dne 19. 10. 1972 kontrolní zprávu o plnění usnesení rady ONV č. 1-13 (viz výše). V ní informuje o splnění všech tří uložených úkolů: ad a) materiály postoupeny na KNV v lednu 1972, ad b) materiály poskytnuty všem dotčeným obcím a ad c) KSSPPOP zakoupilo dům na Fučíkově náměstí v Mikulově pro sídlo Správy CHKO.

Na krajské úrovni obdržel Jihomoravský KNV, odbor kultury, od KSSPPOP dopisem ze dne 25. 2. 1972 s odvoláním na projednání na okresní úrovni materiály (návrh výnosu, návrh statutu) k vyhlášení CHKO Pálava. Krajská školská a kulturní komise materiály schválila a postoupila je přímo ministerstvu kultury. Podrobnější informace o projednávání v této komisi v dokumentaci nebyly. Zde se pak objevuje opis usnesení Rady KNV ze dne 8. 8. 1972 č. 129-13, v němž rada a) *schvaluje návrh zřizovacího výnosu chráněné krajinné oblasti Pálava* a b) *ukládá vedoucímu odboru kultury Jm KNV předložit schválený návrh zřizovacího výnosu chráněné krajinné oblasti Pálava Ministerstvu kultury ČSR k vyhlášení*. Pod tímto dokumentem je podepsán tajemník Šlégl a předseda Jm KNV Vávra. Tím končí aktivity k vyhlášení CHKO Pálava v roce 1972, přesto však do vlastního vyhlášení v roce 1976 zbývají ještě skoro čtyři roky.

Hned na počátku roku 1973 si vyžádal SÚPPOP v Praze podklady a KSSPPOP v Brně mu spolu s dopisem z 1. 2. 1973 (č. j. 796/73 OP) postoupilo informace o projednání v radě ONV Břeclav v prosinci 1971 a v radě KNV v Brně v srpnu 1972, spolu s popisem hranic a mapou navrhované oblasti. Vše bylo současně zasláno (1. 2. 1973 č. j. 797/73 OP) i na Ministerstvo kultury k rukám dr. Vinše. Následně pak bylo v polovině roku 1973 (19. 6. na OK ONV Břeclav) provedeno konečné hodnocení hranic CHKO Pálava za účasti Ing. Povolného (MK Praha), dr. Leiské (SÚPPOP Praha), dr. Jatiové (KSSPPOP Brno) a Litavské (OK ONV Břeclav). K té době navržené vedení hranic CHKO bylo shledáno jako vyhovující. Na postup projednávání výnosu o zřízení CHKO Pálava se ve druhé polovině roku dotázal OK ONV Břeclav (dokument není doložen), a proto s odkazem na tento dotaz sděluje MK ČSR dopisem z 25. 9. 1973 (Čís. 14 279/73 - VI/2), že byly podklady projednané na okresní i krajské úrovni od KSSPPOP v Brně na MK převzaty. Bohužel ale MK zrovna projednávalo zřízení CHKO Slavkovský les a novelu výnosu CHKO Šumava, a tudíž Pálava musela počkat. Návrh výnosu CHKO Pálava měl být podle sdělení vedoucího oddělení ochrany přírody MK dr. Antonína Vinše koncem října 1973 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Více dokumentů z tohoto roku nebylo dohledáno.

Dr. Jatiová si k tomu opět vybavuje - *Vzpomínám si na zcela opačný přístup referentky OK ONV paní Litavské a jejího manžela, snad nějakého funkcionáře ONV nebo KSČ. Paní Litavská záměr vyhlášení CHKO velmi podporovala a podle svých možností prosazovala. Dokonce mě kvůli tomu pozvala na oběd k sobě domů, kde jsme vše probírali i s jejím manželem, který pak na následném veřejném jednání záměr velmi takticky podpořil.*

V dubnu 1974 dostává KSSPPOP od Geodézie, n. p. Brno, sdělení (19. 4., zn. 32-431-255/74), že objednané geodetické práce (obj. č. 190/74/KPS/Eb z 23. 1. 1974) nelze pro nedostatek kapacity na Středisku geodézie v Břeclavi provést. Požadavek bylo přislíbeno realizovat v r. 1975, s doporučením vše uřadovat ve III. čtvrtletí. Odbor kultury ONV Břeclav ovšem vcelku aktivně dál ve věci konal a na MNV Horní Věstonice svolal *poradu*

funkcionářů národních výborů, zainteresovaných kolem Chráněné oblasti Pálava. Ta se uskutečnila dne 14. 5. 1974 v 9:00 s přizváním KSSPPOP Brno, okresního konzervátora Kunovského a ředitele Regionálního muzea Mikulov Zbořila. Na programu bylo *stanovení určitého režimu CHKO Pálava, pomoc NV při hlídání oblasti a řešení určitých nedostatků.* Z pozvánky na toto setkání je zřejmé, že setkání iniciovaly obce Klentnice a Horní Věstonice. A právě předseda MNV Horní Věstonice (Dobroslav Krůza) svým dopisem z 20. 5. 1974 zaslalým místopředsedovi Jm KNV (JUDr. Milan Pavlus) urgoval vyhlášení CHKO Pálava. K tomu se dopisem z 14. 6. 1974 připojilo i KSSPPOP v Brně, když podpořilo požadavek obcí a navrhlo řešení ve dvou rovinách:

- 1) vyhlášení CHKO Pálava výnosem MK ČSR v jasně daném termínu
- 2) zajištění odborné správy území CHKO Pálava.

Dopis od obcí a OK ONV šel zřejmě i na ministerstvo kultury, protože ministerstvo reagovalo svým dopisem z 19. 7. 1974 (č. 12 263/74 – VI/2) a obdobně jako již v roce 1973 argumentovalo potřebami vyhlášení jiných CHKO. Přesto opět slíbilo vyhlášení CHKO Pálava do konce roku 1974. Současně sděluje, že *teprve po vydání výnosu chráněné krajinné oblasti Pálava může Jihomoravský KNV zřídit správu oblasti.* Toto sdělení vypracoval Ing. Povolný a za ředitelku VI. odboru Ing. Veselou dr. Vinš.

Na konci roku 1974 obdrželo KSSPPOP v Brně pokyn od MK na přepracování návrhu zřizovacího výnosu pro CHKO Pálava podle vzoru použitého u CHKO Slavkovský les. Takto upravený dokument byl spolu s *Důvodovou zprávou* (vše ve 25 ks) jako příloha dopisu z 12. 11. 1974 (č. j. 8348/74) zaslán na ministerstvo, to obratem vše postoupilo na SÚPPOP k odbornému posouzení. SÚPPOP v referátu z 9. 12. 1974 vypořádává připomínky ve čtyřech drobných úpravách textu výnosu, současně však upozorňuje na potřebu úpravy popisu hranice CHKO a zejména na zastaralou verzi *Důvodové zprávy*. Souhrnně ovšem návrh pokládá za dobrý a doporučuje jeho realizaci.

Předseda Jm KNV (Vávra) obdržel od MK ČSR (ministr Klusák) dopis ze 17. 12. 1974 s uvedením předpokladu vyhlášení CHKO Pálava v prvním pololetí 1975. KNV o tomto dopisu prostřednictvím dopisu vedoucí odboru kultury Dr. Jiřiny Sýkorové z 28. 1. 1975 (č. kult 1/75) informoval KSSPPOP v Brně. Dalším dokumentem popisujícím blížíci se vyhlášení CHKO Pálava je dopis náměstka ministra kultury dr. Josefa Švagery z ledna 1975 (č. j. 19 552/74-VI/2) zasláný na Jm KNV Brno a v kopiích i na SÚPPOP Praha a KSSPPOP v Brně. Informuje v něm o přípravě zřízení CHKO Pálava (projednání s příslušnými MNV, ONV a KNV) podle § 8 odst. 2 zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, a protože konečný návrh výnosu byl v průběhu několikrát upravován, zasílá návrh k případným připomínkám – vyjádření očekával do 16. 3. 1975. Zde je na dopise rukou dr. Leiské (SÚPPOP) vepsána poznámka: *Vzato na vědomí. – MK upozorněno telefonicky na odstavce o „ochraně pásmy“ v Důvodové zprávě. MK ale sdělí... ponechalo v textu vědomě.* KNV obratem dopisem z 18. 2. 1975 (č. kult 56/75) o tom informoval KSSPPOP a vyžádal si stanovisko do 7. 3. 1975. KSSPPOP v dopise z 27. 2. 1975 (č. j. 1410/75-OP) sdělilo všeobecný souhlas se všemi materiály. Předpokládám, že obdobně kladně reagoval i KNV, což ale v dokumentech není doloženo. V další části roku 1975 MK zřejmě vedlo další řízení v rámci meziresortního projednávání, protože v dopise MK z 2. 7. 1975 (č. j. 12.369/75-VI/2) odboru kultury KNV v Brně (dr. Lefnerové) se upozorňuje, že Ministerstvo zemědělství a výživy (MZVŽ) ČSR požaduje projednání výnosu s Okresní zemědělskou správou v Břeclavi, což bylo dodáno v příloze dopisu z 26. 9. 1975 (kult/75). Další připomínky vznesla Česká plánovací komise, odbor národních výborů a terciálního sektoru, k nimž MK dopisem z 21. 10. 1975 (č. 17 468/75-VI/2) přijalo písemné vypořádání v celkem třech bodech (vymezení kompetencí, vedení hranic CHKO, správa území). Obdobně byly vypořádány připomínky MZVŽ, odd. souhrnného plánu, a to dopisem MK z 21. 10. 1975 (č. 17 468/75-VI/2). Na konci tohoto roku se MK opět ozvalo směrem k OK KNV v Brně a sdělilo, že *dokončuje schvalovací řízení a projednávání návrhu výnosu o zřízení chráněné krajinné oblasti Pálava, který bude po odsouhlasení v Komisi pro Správní právo Legislativní rady vlády ČSR a podpisu s. ministra rozeslán během prosince 1975 všem*

dotčeným orgánům a organizacím. Dále zde požaduje zaslání seznamu těchto organizací v termínu do konce listopadu 1975 a současně i zhotovení potřebného množství map se zákresem vymezení CHKO Pálava v termínu do 10. 12. 1975. KSSPPOP obratem seznam vypracovalo (celkem 118 položek) a spolu s návrhem dopisu pro MK vše odeslalo dne 3. 12. 1975 (č. j. 8136/75/OP) na OK Jm KNV.

A zde pouť sebranými dokumenty Správy CHKO Pálava k přípravě vyhlášení CHKO Pálava končí, protože v nich jsou již pouze čtyři poslední dokumenty.

Jihomoravský Krajský národní výbor Brno, odbor kultury, svým dopisem z 5. 4. 1976 (Čís. Kult 154/76) sděluje KSSPPOP v Brně, že výnos o zřízení CHKO Pálava byl dne 19. 3. 1976 podepsán ministrem kultury a jeho registrací ve Sbírce zákonů ČSSR nabude platnosti a že vyjde v plném znění ve Věstníku ministerstva školství a kultury ČSR č. 4. 1976. Současně sděluje, že bude rozeslán všem zainteresovaným orgánům a organizacím. Ministerstvo kultury tento nový výnos rozeslalo s dopisy z 24. 5. 1976 (Čís. 5790/76 - VI/2) na SÚPPOP Praha (doručeno 31. 5. 1976) a KSSPPOP v Brně (28. 5. 1976), vše v deseti provedeních. A zcela posledním dokumentem (nedatovaným) je cyklostylový přípis (zn. KPS 483/77) vedoucího odboru ochrany přírody KSSPPOP v Brně Ing. Eberharda (zpracovaný dr. Pátkovou), nadepsaný *Všem organizacím v Chráněné krajinné oblasti PALAVA*. V něm informuje o potřebě spolupráce se Správou CHKO a přikládá pamětní list ze slavnostního vyhlášení, včetně výnosu o zřízení oblasti. A končí snad stále platným heslem: *CHRAŇME NÁDHERNOU PALAVSKOU PŘÍRODU A VYTVÁŘEJME SI ZDRAVÉ PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ!*

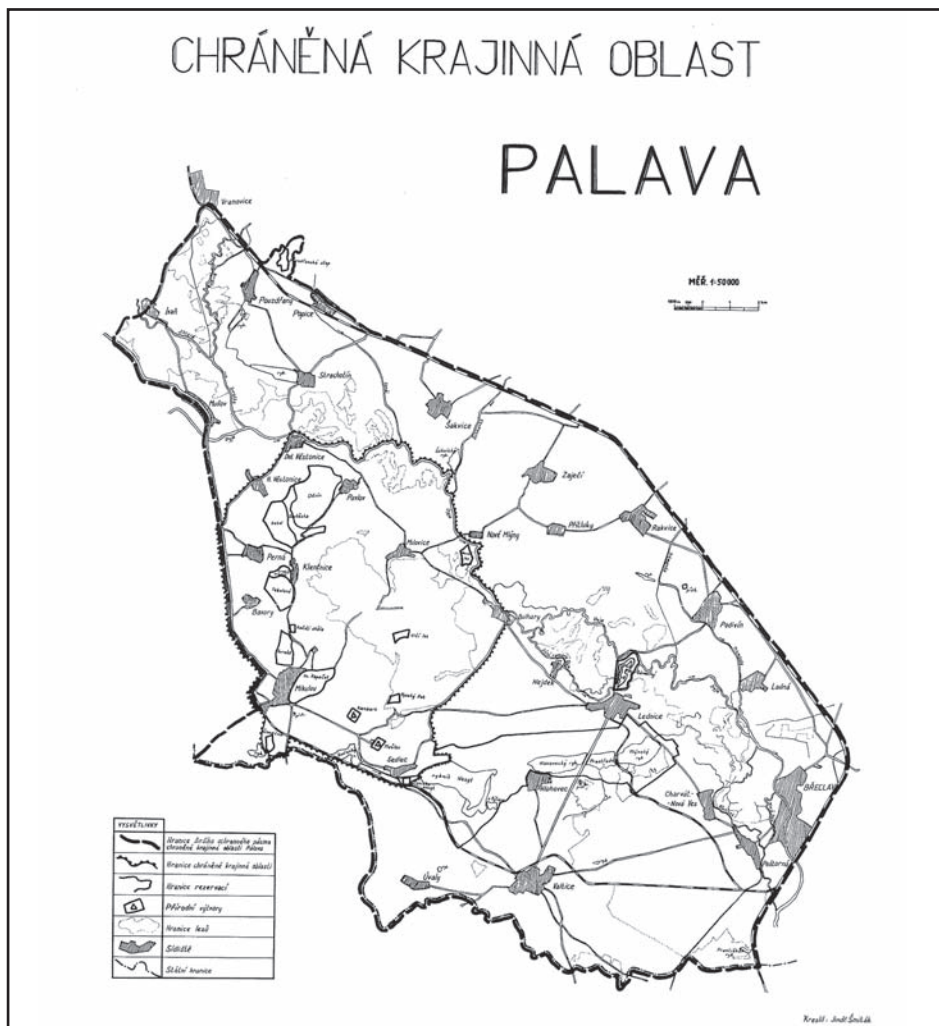
Popis hranic a mapové vymezení území CHKO Pálava a jejich vývoj

V rukopisu materiálu *Chráněná krajinná oblast PALAVA, Důvodová zpráva* (rukou přepsáno na *Odborné podklady*), datovaném září 1968, vypracovaném dr. Jatiovou, pracovníci KSSPPOP v Brně, je v části A) *současný stav, Úvod 2) Topografie* uveden následující popis prvotního vymezení území CHKO Pálava:

*Na jihu hranice částečně chráněného území začíná kótou 139, ležící v místě, kde silnice Mikulov-Vídeň překračuje českoslov. státní hranici. Odtud hranice částečně chráněného území probíhá na západě podél vnitřního okraje rybníční strouhy až k rybníku pod kopcem Šibeničnick (kóta 238), dále po severozápadním okraji tohoto rybníku k mostu při jeho severním vrcholu, odtud se lomí k severu, vede po vnitřním okraji cesty k železniční trati, překračuje ji jihovýchodně od mikulovského nádraží, lomí se směrem severozápadním podél vnitřního okraje drážního tělesa až k vápence ležící severozápadně od nádraží a otáčí se severovýchodním směrem po vnitřním okraji cesty, vyúsťující těsně u Mikulova na silnici vedoucí k Brnu. Dále pokračuje hranice po vnitřním okraji této silnice směrem severozápadním, až k severu, ke dvoru Nová hospoda (kóta 209), odtud pak dále po vnitřním okraji silnice odbočující směrem severovýchodním a jihovýchodním přes Horní a Dolní Věstonice. V Dol. Věstonicích u silničního mostu přes Dyji, spojující obec Dol. Věstonice a Strachotín, směřuje východním až východojižním směrem do obce Bulhary. V tomto úseku hranici tvoří levý břeh řeky Dyje. Z Bulhar pokračuje hranice po vnitřní straně silnice, vedoucí směrem jihozápadním k Sedlecí; ve vzdálenosti asi 1 km od kóty 280 odbočuje ze silnice směrem východo-východojižním ke kótě 218, avšak již ve vzdálenosti asi 0,5 km od silnice se na křižovatce cest lomí jihojižním směrem, ke kótě 175, ležící na břehu rybníka Nesyt. Od kóty 175 pokračuje hranice směrem jihozápadním podél rybníka na jeho západní vrchol a odtud po vnitřním okraji potoka, přítékajícího od sedlecké železniční zastávky. V místě, kde tento potok protéká pod tratí, lomí se hranice k severoseverozápadu po vnitřním okraji drážního tělesa až k jeho křižovatce se silnicí Mikulov-Vídeň, kde se hranice po vnitřním okraji silnice lomí k jihu a končí na československo-rakouské státní hranici v kótě 189. Tento popis končí ještě větou začleňující území CHKO Pálava do širšího kontextu území okresu: *Shora**

uvedeným vymezením vytváří částečně chráněné území Pavlovské vrchy celek se státní přírodní rezervací Lednické rybníky. Mapový zákres tohoto vymezení nebyl doložen.

V roce 1969 byl na KSSPPOP v Brně vypracován nový, upravený popis vymezení hranic CHKO Pálava, který je rozdělen na popis hranice vlastní CHKO a popis hranice širšího ochranného pásma CHKO Pálava. Hranice CHKO zůstává ve svém popisu stejná, pouze se změnou v první větě, kde je nahrazeno *částečně chráněného území za chráněné krajinné oblasti Pálava*. Zcela nově se zde však objevuje varianta s tzv. širším ochranným pásmem, která je v materiálech popsána následovně: *Širší ochranné pásmo chráněné krajinné oblasti Pálava navazuje na vlastní hranici chráněné krajinné oblasti Pálava u dvora Nová hospoda, odtud postupuje severním a severozápadním směrem po státní silnici přes obce Mušov k odbočce silnice na Pasohlávky. Zde pokračuje po polní cestě přes hráz rybníka Vrkoč a dále po cestě do obce Iváň. Z obce Iváň vede hranice ochranného pásma po silnici do Vranovic, a odtud po železniční trati směrem jihovýchodním až k železniční stanici v Pouzdřanech, kde se prudce stáčí k severovýchodu po úvozní*

Mapa z roku 1969 s vymezením návrhu hranic CHKO Pálava, včetně ochranného pásma

cestě kolem školy (proti železniční zastávce) až ke kótě 306,4 odkud sleduje okraj lesa Kolby až k odbočce polní cesty (na východním okraji lesa Kolby). V těchto místech se stáčí hranice ochranného pásma směrem jižním a pokračuje opět po polní cestě až k jejímu vyústění na silnici mezi Pouzdřany a Popicemi. Dále postupuje po silnici přes obec Popice až k odbočce silnice do Strachotína, kde se napojuje na železniční trať, a ta tvoří hranici ochranného pásma až ke kótě 168,2 na československo-rakouské státní hranici (železniční hraniční přejezd Břeclav–Bernhardstahl). U kóty 168,2 se stáčí směrem západním a pokračuje po československo-rakouské státní hranici až k silničnímu hraničnímu přechodu jižně Mikulova (Mikulov–Drasenhofen) a odtud opět směrem západním po státní hranici až k silničnímu mostu Mikulov–Ottenthal. Od zmíněného mostu vede po silnici až ke křižovatce této silnice s drážním tělesem na jihozápadním okraji Mikulova, kde se napojuje na hranici chráněné krajinné oblasti Pálava a po této postupuje až k Nové hospodě, kde se okruh širšího ochranného pásma chráněné krajinné oblasti Pálava uzavírá.

Mapa z roku 1976 s vymezením návrhu hranic CHKO Pálava a přiléhajících hranic dnešní NPR Lednické rybníky

Jednalo se tedy o relativně velmi rozsáhlou územní variantu, ochrannými jistě velmi osvědčenou, protože by v sobě zahrnovala jak dnešní území CHKO, tak i mnoho maloplošných zvláště chráněných území národní legislativy (PR Věstonická nádrž, PP Betlém, PP Dolní mušovský luh, PR Plačkův luh a říčka Šatava, NPP Pouzdřanská step – Kolby, PP Jezírko Kutnar, PP Květné jezero, NPP Pastvisko u Lednice, NPR Lednické rybníky, PR Františkův rybník, NPP Rendezvous, PP Kameníky, PP Paví kopec, PP Skalky u Sedlece, PP Studánkový vrch), Přírodní park Niva Dyje a nebo území evropské soustavy Natura 2000 (Ptačí oblast Lednické rybníky, Evropsky významné lokality Bezručova alej, Lednice zámek, Niva Dyje, Paví kopec, Rendezvous, Rybníční zámeček, Skalky u Sedlece, Soutok a Podluží – část, Studánkový vrch a Úvalský rybník).

V dalším procesu příprav vyhlášení CHKO Pálava se hranice CHKO měnila tak, že bylo upuštěno od vymezení ochranného pásma a severní část CHKO byla navržena k vymezení řekou Dyjí v úseku mezi Dolními Věstonicemi a Bulhary. Následně se i tato část, z důvodů příprav stavby Vodního díla Nové Mlýny, nakonec posunula na silnici mezi Dolními Věstonicemi, Milovicemi a Novými Mlýny. Tato verze hranice CHKO Pálava byla nakonec i součástí dokumentů k vyhlášení.

Příprava vlastní akce slavnostního vyhlášení

Vzhledem k několikaletému procesu přípravy a projednávání návrhu na zřízení CHKO Pálava bylo několik fází příprav slavnostního vyhlášení. Jako první je v archivu doložený dopis z kanceláře předsedy Jihomoravského KNV v Brně, podepsaný Františkem Drábkem, ze dne 11. 9. 1970, adresovaný KSSPPOP v Brně, k němuž byl přiložen opis projevu předsedy Jihomoravského KNV Zdeňka Vávry, který byl přednesený u příležitosti vyhlášení chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy (1970). Tento projev měl sloužit jako vzorový materiál pro přípravu slavnostního projevu při slavnostním vyhlášení CHKO Pálava.

Další aktivitou k slavnostnímu vyhlášení byl dopis ředitele KSSPPOP v Brně ze 4. 12. 1975 (č. j. 8250/75/OP) adresovaný odboru kultury Jm KNV, jenž obsahoval návrh na slavnostní vyhlášení buď na jaře 1976, nebo pak na podzim v době vinobraní. Dále by se dle jeho návrhu měl vyhlášení zúčastnit ministr kultury nebo jeho náměstek, přední funkcionáři KNV a ONV, stejně jako zástupci KV KSČ a OV KSČ. Měl by být odhalen i pamětní kámen. Proto by měla být tato akce zahrnuta do plánu (KNV) na rok 1976 a zajištěna účelově vázaným finančním krytím z reprezentačního fondu v částce 10 000 Kčs. K tomu zaslalo KSSPPOP dopis z 9. 1. 1976 (č. j. 8853/75/OP) vedoucí odboru kultury KNV dr. Sýkorové s návrhem dopisu adresovaného předsedovi Jm KNV (Z. Vávra). V něm je navrženo vydat pamětní list a provést slavnostní vyhlášení v Mikulově a na Pavlovských vrších v září 1976 s programem od 9:30 do cca 15:30. Počítáno je zde s náklady pro cca 70 hostů celkem 6 300 Kčs (občerstvení à 15 Kčs, oběd a večeře à 75 Kčs).

Následovalo velké množství různých pracovních schůzek a jednání, které měly upřesnit vlastní průběh slavnostního vyhlášení, zejména ovšem vlastní termín. Například v referátu KSSPPOP z 27. 12. 1976 je již navržen program od 7:30 do 17:00 a celkové náklady této akce uvedeny jako 14 000 Kčs. V lednu následujícího roku byl na KSSPPOP připraven dopis na OK Jm KNV k slavnostnímu vyhlášení CHKO Pálava s přiloženým návrhem programu a harmonogramem příprav slavnostního vyhlášení – zde je již upřesněn termín na sobotu 23. 4. a náhradní termín 14. 5. 1977. Program se člení – úvodní shromáždění hostů a ministra kultury na mikulovském zámku, odjezd k Sirotcímu hradu u Klentnice k slavnostnímu vyhlášení (předání výnosu předsedovi Jm KNV ministrem kultury, projevy o CHKO, kulturní program, pamětní zápis do kroniky), polední přestávka s obědem, exkurze po NS Děvín a večeře v Mikulově. Z Interního sdělení KSSPPOP z 27. 1. 1977 (č. j. 37/77) je zřejmá urgence vedoucího OOP (Ing. Eberhard) u ředitele (Ing. Grabmüller) k odsouhlasení návrhu programu od OK KNV. Jestli a jak nakonec odbor kultury reagoval, není doloženo, ale protože vše pokračovalo dál, zřejmě byla reakce pozitivní. Na úrovni KSSPPOP se v březnu

(8. 3. 1977) sešla pracovní skupina (Ing. Eberhard, dr. Jatiová, Ing. Mlateček, dr. Pátková) a dohodla vytvoření přípravného pracovního týmu – komisi (Ing. Mlateček, dr. Jatiová, dr. Pátková – KSSPPOP, Kapičák – Městské kulturní středisko Mikulov, Zbořil – muzeum Mikulov, Obhlídal – OK ONV Břeclav). Komise se poprvé sešla hned 10. 3. 1977 na MĚKS Mikulov a rozjedнала program ve dvou variantách – pěkné počasí / nepříznivé počasí. Podstatný rozdíl byl v tom, že při špatném počasí neměl být průběh akce přerušen obědem, ale byl vymezen od 9:00 do 15:30 a obědem v JZD Šakvice ukončen. V dokumentaci je uloženo i dopis OK ONV z 14. 3. 1977 (č. j. 456/77/Ro) se sdělením, že odpolední program po terénní části je zajištěn dle sdělení předsedkyně Hutterové v JZD Šakvice. O situaci opět formou Interního sdělení z 15. 3. 1977 (č. j. 68/77) informoval ředitele KSSPPOP vedoucí OOP (Ing. Eberhard), který v něm vyslovil obavu, že termín akce (14. 5.) je pro předpokládanou ministrovu neúčast nereálný. K tomu vyžadoval stanovení pevného termínu akce.

KSSPPOP také oslovilo dopisem z 30. 3. 1977 (č. j. 2234/77 OP) *Dílo*, podnik Českého fondu výtvarných umění, oblastní středisko Brno, a objednalo vepsání patričního textu na dvou stranách tzv. pamětní knihy Chráněné krajinné oblasti Pálava. Dr. Pátková z KSSPPOP požádala dopisem z 13. 4. 1977 (č. j. 119/77-PA) *Krajský podnik pro film, koncerty a estrády v Brně, pobočka Gottwaldov*, o zapůjčení filmu *Lidé pod Pálavou*.

Stav příprav nakonec na vyžádání sdělilo KSSPPOP dopisem z 19. 4. 1977 (č. j. 2830/77 OP) OK KNV v návrhu *Zprávy pro poradu funkcionářů Jm KNV*, obsahující již pravděpodobný termín akce (28. 5. 1977), další verzi programu, návrh oficiálních hostů (40 osob) a nákladů na pohoštění (3 800 Kčs). Tento program opět zpřesnila na svém jednání pracovní komise dne 25. 4. 1977. Dne 13. 5. 1977 již KSSPPOP postoupilo na OK Jm KNV Výnos o zřízení CHKO Pálava pro podpis ministroví a k následné distribuci prostřednictvím KNV. Ve stejný den jednali zástupci KSSPPOP (Ing. Eberhard, Ing. Mlateček) v Břeclavi na OK ONV (Obhlídal) a projednali zápis z jednání pracovní komise z 25. 4. 1977 s několika úpravami. Komise se sešla ještě 16. 5. a 19. 5. 1977 a program dále upřesňovala.

Zde se ve studované dokumentaci objevuje první dopis parafovaný za Správu CHKO Pálava Ing. Františkem Mlatečkem (podepsala v z. dr. Pátková) ze dne 23. 5. 1977 (č. j. 201/77-PA), vybavený novým obdélníkovým razítkem s textem:

**KRAJSKÉ STŘEDISKO
STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PĚČE
A OCHRANY PŘÍRODY V BRNĚ
SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ
OBLASTI PALAVA**

Jeho adresátem jsou všechny národní výbory v CHKO a blízkém okolí a obsahem je sdělení, že v sobotu 28. 5. 1977 bude slavnostně vyhlášena CHKO Pálava; slavnostní akt za účasti ministra kultury soudruha Klusáka proběhne v 10 hodin u Sirotčího hradu nad Klentnicí. V dopise Správa CHKO žádá, aby byla prostřednictvím místních rozhlasů o akci informována veřejnost.

Pro vlastní slavnostní akci byl nakonec na KSSPPOP v Brně vypracován materiál (označen cyklostylovou značkou KPS 220/77) nazvaný *Politicko-organizační rozpis připravované akce SLAVNOSTNÍ VYHLÁŠENÍ CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI PALAVA*, strukturovaný celkem na osm částí:

- a) Úvodní odstavec nazvaný *Ideový záměr*, který zdůvodňuje rozhodnutí KNV uspořádat slavnostní vyhlášení proto, aby *zřízení nové chráněné oblasti lépe a rychleji proniklo do povědomí široké veřejnosti*.
- b) Organizační zajištění s uvedením hlavního garanta (Boehmová – OK KNV), pověřeného organizátora (Ing. Eberhard – OOP KSSPPOP Brno) a dílčích organizátorů (Obhlídal – OK ONV Břeclav, Ing. Mlateček, dr. Pátková – Správa CHKO Pálava, Kapičák – MĚKS Mikulov, Zbořil – RM Mikulov).

- c) Datum slavnostního vyhlášení stanovené na sobotu 28. 5. 1977.
- d) Celkový počet oficiálních hostů byl stanoven na 40 osob (MK ČSR – 5, MK SSR – 2, Jm KNV – 15, KSSPPOP Brno – 5, SUPSOP Bratislava – 1, ONV Břeclav – 10, rezerva – 2), všechny zval Jm KNV. K pozvání ostatních hostů obdrží další organizace pozvánky k rozeslání – OK ONV Břeclav 100 ks, sekretariát KSSPPOP v Brně 50 ks a OOP KSSPPOP v Brně 50 ks.
- e) Rozpis míst dílčích akcí – jednalo se o zámek Mikulov (Sál předků), Sirotcí hrádek u Klentnice, Soutěsku (chata LZ), NS Děvín a JZD Hustopeče (zasedací síň).
- f) Časový harmonogram slavnostního vyhlášení s časy od 9:00 do 20:00 v celkem 11 položkách, následně podrobně rozepsané.
- g) Detailní rozpis časového programu celého dne slavnostního vyhlášení CHKO, který byl rozdělen do několika na sebe navazujících celků.

Průběh vyhlášení CHKO Pálava 28. 5. 1977

Úvodní část proběhla na zámku v Mikulově v čase od 9:00 do 9:45. Ministr a vybraní hosté přijeli auty na druhé nádvoří a odebrali se do Sálu předků. Před vchodem do zámku hosty vítal předseda ONV Břeclav (Skácel) a ředitel muzea (Zbořil). V Sále předků připravili pro hosty pracovníci podniku Jednota Mikulov občerstvení formou studeného bufetu s přípitkem vínem odrůdy Pálava. Vše organizačně zajišťovali tři pracovníci muzea, dr. Pátková a Sedláková z KSSPPOP v Brně a jeden příslušník Veřejné bezpečnosti. Zde měla dr. Pátková ještě za úkol zapsat čísla (asi SPZ) vozů a předat je Roušovi (Správa CHKO Žďárské vrchy) a současně předat všem řidičům časový harmonogram a plánek trasy k dalšímu programu. Drobnou komplikaci zde vzniklou popsál Ing. Mlateček: *Ráno*

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, setkání na mikulovském zámku v Sále předků. Zleva Milan Klusák (MK ČSR), Vlastimil Rampula (ONV), Karel Hurbiš (OV KŠČ), Ludvík Podešva (JZD RA Hustopeče), Josef Ondryáš (OV KŠČ), Burkhard Skácel (ONV), vzadu za Ondryášem Karel Dvořák (OK ONV).

se přišlo na zaseklé vstupní dveře z Horního nádvoří do chodby se schodištěm k Sálu předků. Nakonec vše bylo včas opraveno a naplánovaný program nebyl nijak ohrožen. V sále pak předseda ONV všechny přivítal, představil hosty ministři a pronesl připítek s komentářem o vybrané odrůdě Pálava. Následně ředitel Lesního závodu Židlochovice (Ivo Dvořák) pozval přítomné na občerstvení do lovecké chaty v rezervaci Děvín (dnes po požáru zrušena). Zbytek programu v zámeckých prostorách byl zcela neformální, vše pod organizačním dozorem Ing. Eberharda a Ing. Mlatečka z KSSPPOP a s případným výkladem ředitele muzea Zbořila. V 9:45 byla tato část programu ukončena a všichni se během půlhodiny přesunuli ke Klentnici pod Sirotčí hrádek.

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava mělo vypracovánu i variantu pro případ nepřízné počasí (viz výše). Ta předpokládala vlastní slavnostní akt v prostorách mikulovského zámku, terénní část měla být nahrazena promítáním filmů a diapositivů o Pálavě, které měl doplnit další kulturní program. Počasí však akci přálo, a „mokrá“ verze tedy nebyla využita.

Doprava hostů k Sirotčímu hrádku byla organizovaná jednak z Mikulova, jednak z Brna. Auta s hosty přijíždějící z Mikulova ze zahájení na zámku vyjžděla po upravené cestě až do rozšířeného místa (dnes pod fotbalovým hřištěm), kde se obracela a zůstávala zaparkována vpravo na cestě. Účastníci pak pěšky vystoupali až na místo pod skálou se Sirotčím hradem. Druhá část pozvaných vyjžděla v 8:00 autobusem z Brna z parkoviště proti autobusovému nádraží a jízdu koordinovali pověřeni pracovníci KSSPPOP (Šmiták, Pleva, Štefka). Příjezd do Klentnice měli stanovený na 9:45, po vystoupení se pěšky přesunuli cestou k Sirotčímu hrádku. Přesuny na místě koordinoval Petr Hrdina z CHKO spolu s některými dobrovolnými strážci a Pomocnou stráží Veřejné bezpečnosti (PS VB). Zde vzpomíná občan Klentnice Jiří Fiala za PS VB určený pro Klentnici, že stál na odbočce cesty z hlavní silnice a usměrňoval průjezd automobilů: *Klusák, když projížděl, tak mě pozdravil, zvedl ruku. Přijel vozem Tatra 603.*

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, setkání na mikulovském zámku v Sále předků.

Vlevo nahoře Burkhard Skácel (ONV), Jiřina Sýkorová (KNV), Evžen Eberhard (KSSPPOP), Milan Klusák (MK ČSR).

Vpravo nahoře Ivo Dvořák (LZ Židlochovice), ?, Jiří Grabmüller (KSSPPOP), Jaromír Tomeček.

Dole František Mlateček (Správa CHKO Pálava), ?, Josef Rouš (Správa CHKO Žďárské vrchy).

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, setkání pod Sirotčím hradem u Klentnice

Samotný slavnostní akt k vyhlášení CHKO Pálava s kulisou Sirotčího hrádku měli organizačně na starosti pracovníci KSSPPOP, z pracoviště v Brně (Šmarda) a ze Správy CHKO Moravský kras (Šerebl, Jabůrek, Glozar), vedení dr. Slezákem. Na místě, na terénní terase pod skalní stěnou, byl pro podpisový akt již připravený stůl se židlí, stůl byl v čele dekorován plátnem s nakresleným znakem (logem) CHKO Pálava (v oválu stylizovaný dub šípák). Vedle stolu byl připravený mikrofon napojený na reproduktory a na vzdálenou elektrocentrálu, zajištěný Městským kulturním střediskem Mikulov

Logo CHKO Pálava v původním provedení k vyhlášení CHKO Pálava (1976) se stylizovaným dubem šípákem

(Kapičák). Podél přístupové cesty stáli v řadě členové dětského tanečního souboru z Velkých Bílovic v lidových krojích, kteří zde vytrvali po celou dobu projevů i podepisování. V 10:15 pronesl úvodní slovo ředitel KSSPPOP (Ing. Grabmüller), následovaly projevy předsedy ONV Břeclav (Skácel), ministra kultury (Klusák) a místopředsdkyně Jm KNV (Sýkorová) a závěrečné poděkování ředitele Ing. Grabmüllera. Přibližně v 11:00 pamětní knihu a slavnostní provedení výnosu o zřízení CHKO Pálava přítomní pozvaní hosté postupně podepsali. Hosté se pak přesunuli pod terénní terasu a na jejich místo nastoupily děti s folklorním vystoupením. Jejich cimbálovou muziku a tanečnický sledovalo více jak sto návštěvníků akce.

Projev ministra kultury ČSR Milana Klusáka při vyhlášení CHKO Pálava pod Siročtím hradem

Projev Jiřiny Sýkorové, místopředsedkyně KNV

Projev Burkharda Skácela, předsedy ONV

Projev Jiřího Grabmüllera, ředitele KSSPPOP

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, Karel Hurbiš z OV KSČ se podepisuje do Pamětní knihy.

Zápis spisovatele Jaromíra Tomečka do Pamětní knihy

Kulturní program při slavnostním vyhlášení CHKO Pálava – dětský folklorní soubor z Velkých Bílovic

Setkání českých hostů v lovecké chaty v Soutěšce. Zleva Ivo Dvořák a František Řádek (oba LZ Židlochovice), Milan Klusák (MK ČSR) s manželkou, Karel Hurbiš (OV KSČ), zády Burkhard Skácel (ONV).

Další část programu skupina pozvaných hostů strávila po přesunu auty v Soutěšce v sousední rezervaci Děvín u lovecké chaty Lesního závodu Židlochovice. Při drobném občerstvení se vedl výklad o lesním hospodaření a myslivosti na jižní Moravě. Vše zde bylo v režii LZ Židlochovice (Dvořák, Řádek) s ukončením přibližně v 11:50. Následoval přejezd k nástupu na naučnou stezku nad Pavlovem.

Účastníci slavnostního vyhlášení CHKO, kteří chtěli pokračovat v programu, se autobusy ČSAD a lesního závodu přesunuli z Klentnice také k nástupu na naučnou stezku a obě skupiny se zde v 12:00 setkaly.

Pod pražcovými schody v místě oficiálního vstupu na stezku se konalo slavnostní otevření Naučné stezky Děvín. Organizací zde byli pověřeni pracovníci z KSSPPOP ze Správy CHKO Žďárské vrchy (Eleder, Zabloudil), k nimž se přidali i další, vedení dr. Slezákem. Projevy zde pronesli Ing. Eberhard (KSSPPOP) a spisovatel a velký milovník Pálavy Jaromír Tomeček. K tomu aktuálně (2017) sdělil jeden z týmu organizačních pracovníků a strážce Správy CHKO Pálava Petr Hrdina, že to byl *velmi zdoluhavý a politicky servilní referát starého pána*. Vlastní exkurzi po části stezky, směřované po tzv. jižním chodníku k hradu Děvičky, vedli odborníci v lesním hospodaření (Dvořák), botanice (Jatiová) a vodním hospodaření (Musil), první za LZ Židlochovice, druzí dva za KSSPPOP. Na odpočinkovém prostoru pod hradem asi ve 14:00 ukončil exkurzi Ing. Eberhard a účastníci se lesní cestou přesunuli do Dolních Věstonic.

Z Dolních Věstonic odjízděly autobusy s hosty zpět do Brna, vybraní hosté mezitím přejeli auty do Hustopečí. Zde v zasedací síni JZD Hustopeče měli společný oběd a závěrečné hodnocení celé akce. Tuto část programu zajišťoval ONV Břeclav (Obhlídač), a to včetně vypracování zasedacího pořádku. Za hostitele seděl v čele připravené tabule spolu s manželí Klusákovými předseda družstva JUDr. Ludvík Podešva.

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, otevření NS Děvín (dnes v NPR Děvín). Vlevo hovořící Evžen Eberhard (KSSPPOP), uprostřed Jaromír Tomeček, vedle něj paní Klusáková.

Otevření NS Děvín, vlevo hovořící spisovatel Jaromír Tomeček

Otevření NS Děvín, exkurze na jihovýchodním chodníku naučné stezky nad Pavlovem. Výklad vede Matilda Jatiová (KSSPPOP, stojí s rukou položenou na noze). Zleva Josef Rouš (Správa CHKO Žďárské vrchy), uprostřed snímku František Povolný z MK ČSR (s tmavými brýlemi), ministr Milan Klusák (MK ČSR, se sákem přes rameno), vedle něj Evžen Eberhard (KSSPPOP) a Marie Boehmová (OK KNV).

Navazující zajímavosti

Zajímavé je také mediální zajištění akce – předem byly osloveny školy, kulturní komise a přírodovědné kroužky (ONV), redakce tiskovin Mikulovský zpravodaj, Nový život, Rovnost a Brněnský večerník (Správa CHKO), rozhlas a televize (OK Jm KNV) a MNV v oblasti a okolí (Správa CHKO). V dokumentaci je také doložen výtisk časopisu *Památky a příroda* (10/1977, str. 619–620) s článkem *Chráněná krajinná oblast Pálava otevřena*. Vydán byl také pamětní list formou pozvání předsedy Jm KNV na slavnostní vyhlášení CHKO Pálava s krátkým shrnujícím textem o významu území a apelem k zájmu o ně a výzvou k zachování vyváženého životního prostředí, *jak nás k tomu zavazuje i usnesení XV. Sjezdu Komunistické strany Československa*. S tím byl vydán i obsáhlejší materiál, obsahující vlastní výnos CHKO Pálava, popis hranice CHKO a text spisovatele Jaromíra Tomečka. Obě tiskoviny jsou doplněny i černobílými fotografiemi (J. Baltus, M. Spurný) z různých období, které jsou především dnes zajímavým dokladem stavu využívání tehdejší krajiny.

Další zajímavostí, bohužel ale nerealizovanou a zachycenou pouze v dokladech o přípravě, je záměr na zhotovení a umístění bronzové desky na paměť slavnostního vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Pálava v Mikulově. Z blíže neurčené a nedoložené komunikace vyplynulo písemné pozvání z *Díla*, podniku Českého fondu výtvarných

Slavnostní vyhlášení CHKO Pálava, závěrečný oběd čestných hostů v JZD Rudé armády Hustopeče. Zleva sedící Jaromír Tomeček, Jiří Grabmüller a Evžen Eberhard (oba KSSPPOP), Karel Hurbiš (OV KSČ), Burkhard Skácel (ONV), za ním Jiřina Sýkorová (KNV), ?, dále pak Vlastimil Rampula (ONV), ?, Milan Zbořil (Regionální muzeum) a Rostislav Obhlídka (OK ONV). V čele vlevo Milan Klusák (MK ČSR), uprostřed Ludvík Podešva (JZD RA Hustopeče), vpravo paní Klusáková.

umění, oblastního střediska Brno, z 16. 6. 1976, adresované Ing. Mlatečkovi k jednání Krajské umělecké komise pro spolupráci výtvarníka s architektem, které mělo proběhnout 21. 6. 1976 v Televizním klubu v Brně (Tř. kpt. Jaroše 20). Na pozvánce je rukou připsáno, že se bez zápisu zúčastnila dr. Pátková. Nakonec se toto jednání uskutečnilo 28. 6. 1976 s účastí dr. Plevy a posuzován byl návrh autorky A. Hlušíčkové předložený v měřítku 1 : 1. V zápisu č. 12/76 - 28. 6. 1976 - Sy/Šk/Ja jsou uvedeni členové komise (Drápal, Chmelař, Marek, Širůček, Štolfa, Ing. Grabmüller, Hlavsa, Kurial a Holásek) a je zde zaznamenáno doporučení vypustit z návrhu reliéf. V návrhu dopisu KSSPPOP na OK Jm KNV z 24. 8. 1976 je požadavek na odsouhlasení provedení pamětní desky včetně návrhu textu: *Ministerstvo kultury ČSR vyhlásilo v r. 1976 Pavlovské vrchy a Milovický les chráněnou krajinnou oblastí Pálava*. Dopsán je doplněk s doporučením ředitele (Ing. Grabmüller) na změnu materiálu - z bronzového provedení na desku zhotovenou z kamene, zapuštěnou do původní skály. K tomu je pak doložen již pouze rukopis referátníku SÚPPOP z 28. 9. 1976 a obsahově téměř totožný dopis MK ČSR z 1. 2. 1977 na OK Jm KNV se souhlasem na umístění pamětní desky s podmínkami, že nebude upravován povrch skály a deska bude připevněna pouze do vývrvtů ve skále a dále že deska bude provedena v bronz. Zde ale tento krátký příběh o zamýšlené pamětní desce k vyhlášení CHKO Pálava končí, další korespondence k tomu nebyla dohledána a vlastní deska nebyla nikdy vytvořena.

Supřimným předním, aby Pálava
byla stále krásná a milá –
pro své děti i pro celou naši
socialistickou zemi.

28. 5. 1974.

Milana Klusáka

Kopie listu v Pamětní knize (Kronice) CHKO Pálava, uložené na Správě CHKO, se zápisem ministra kultury Milana Klusáka, provedeným na slavnostním vyhlášení CHKO u Siroťího hradu 28. 5. 1976

Výklad pojmenování názvem Pálava

Při studiu podkladových materiálů a jejich porovnáním s dnešní realitou si lze všimnout skutečnosti, že jsou pro pojmenování chráněné krajinné oblasti používány dva názvy: *Palava* a *Pálava*. V dřívější době s krátkou samohláskou „a“, dnes především varianta s „á“. Žádný výklad nebo pokyn k tomu není a nebyl, přinesla to pouze praxe.

Správa CHKO Pálava si dopisem z 23. 9. 2016 u Ústavu pro jazyk český AV ČR v Praze vyžádala jazykový výklad slova Pálava. Odpověď z 6. 10. 2016 obsahuje toto vysvětlení Mgr. Veroniky Štěpánové z oddělení jazykové kultury:

Jméno Pálava původně patřilo horskému masivu nad dnešní obcí Pavlov. Ve starých písemných pramenech tyto kopce, dnes oficiálně pojmenované jako Pavlovské vrchy, souhrnný název nemají, ale v jihomoravských nářečích se označují vždy jako Pálava, případně Palava. Původ tohoto označení je třeba hledat v nářečním slově *pálava* (dosud živém na Valašsku a v lašských dialektech ve Slezsku), které znamená místo, kde prudce žhne slunce, místo sluncem vypalené, případně sluneční úpal. Charakter daného území tomuto významu dobře odpovídá.

Vztah názvů Pálava a Pavlov je poněkud komplikovaný. Dnešní obec Pavlov se původně nazývala Pulín; toto jméno se vyskytovalo do konce 13. století a vycházelo z osobního jména Pula, které patřilo jednomu příslušníkovi rodu pánů z Kounic, jenž byl ve službách knížete Vladislava I. Pojmenování vrchů Pálava s názvem obce Pulín nijak nesouvisí, avšak vzhledem k formální podobnosti obou pojmenování došlo k tomu, že poněkud podobná jména Pálava, která zněla Pólau, začala být v němčině pokládána za odvozeninu z osobního jména Pól, tj. Paul, Pavel. Vlivem toho se i místo původního jména obce Pulín začalo v němčině užívat podoby Polau, z čehož byl až dodatečně utvořen dnešní název Pavlov, který na první pohled budí zdání „původního českého“ pojmenování. Teprve z něj pak bylo odvozeno jméno Pavlovské vrchy.

Tato odpověď vychází z informací uvedených v příručce *Zeměpisná jména v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* autorů I. Lutterera a R. Šrámka (Tobiáš: Havlíčkův Brod, 2004), ze slovníku *Místní jména na Moravě a ve Slezsku II M–Ž* autorů L. Hosáka a R. Šrámka (Academia: Praha, 1980) a byla konzultována s oddělením onomastiky ÚJČ AV ČR.

Závěr

Ochrana přírodního útvaru nazývaného obecně Pálava byla prováděna již v 19. století, kdy zde na dnešním vrchu Děvín a v jeho okolí rod Liechtensteinů založil oborní chovy zvířete s určitou formou ochrany (VYBÍRAL 2003). Jiná forma ochrany se začala objevovat na počátku 20. století, kdy byl upřednostňován pohled na krajinu a přírodu. Tyto snahy vyvrcholily v polovině století vyhlášením chráněných území německými (1943) a posléze českými (1946) úřady. Zvýšené zájmy a tlaky odborné přírodovědné, ale i místní veřejnosti pak vyústily v přípravu materiálů (1968–1976) a vlastního vyhlášovacím předpisu (19. 3. 1976) s následným slavnostním vyhlášovacím aktem (28. 5. 1977) CHKO Palava.

A právě za tuto poslední dekádu let před vlastním vyhlášením CHKO Palava je potřeba poděkovat třem zúčastněným dámám:

- paní Matildě Jatiové, botaničce KSSPPOP, která vždy byla a stále je přesvědčená, že přírodu a krajinu Pálavy a jejího okolí je potřeba důsledně chránit; výrazně se podílela na přípravě všech podkladů a neúnavně jednala, přesvědčovala a argumentovala na všech potřebných úředních úrovních – je tak zcela oprávněně považována za „matku“ tohoto chráněného území;
- paní Jiřině Sýkorové, místopředsedkyni KNV, a paní Vlastě Litavské, inspektorce OK ONV, které (dle osobního sdělení M. Jatiové z roku 2017) velmi výrazně návrh na vyhlášení CHKO Palava na krajské a okresní úrovni prosazovaly a podporovaly.

Snad ale nejzajímavější skutečností procesu vyhlášení CHKO Pálava je zhodnocení přístupu dotčených obcí. V době jejího vyhlášení obce, především ty přímo spojené s Pálavou, vyžadovaly ochranu území vcelku razantně. S odstupem čtyřiceti let je však situace téměř opačná – vedení obcí už tak razantní k zajištění ochrany Pálavy nejsou, některá dokonce její potřebu zpochybňují. Důvodů tohoto stavu je jistě více, ale rozhodně se zde podepsala současná společenská a politická situace ve státě, mnohdy stojící přímo proti zájmům ochrany cenných území.

Logo CHKO Pálava (2016) upravené pro elektronickou potřebu (schematizace a stranově převrácení fotografie konkrétního dubu šípáku z Pálavy) a 40. výročí CHKO

Děkuji Jiřímu Fialovi (Klentnice), RNDr. Jaroslavě Herzánové (Třebíč), JUDr. Ireně Hřebřinové (Mikulov), Mgr. Zdeňku Janíčkoví (Břeclav), RNDr. Matildě Jatiové (Třebíč), PhDr. Emilu Kordiovskému (Břeclav), Ing. Františku Mlatečkovi (Boskovice), Jindřichu Tučkovi (Mikulov) a JUDr. Jiřímu Večeřovi (Mikulov) za zajímavá sdělení a pomoc při identifikaci osob na přiložených fotografiích.

Slovníček zkratek

ČSAD	Československá státní automobilová doprava
CHKO	chráněná krajinná oblast
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KNV	krajský národní výbor (Jm KNV – Jihomoravský krajský národní výbor)
KSSPPOP	krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody
LZ	lesní závod
MĚKS	městské kulturní středisko
MĚNV	městský národní výbor
MK ČSR	Ministerstvo kultury České socialistické republiky
MNV	místní národní výbor
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
NS	naučná stezka
OK ONV/KNV	odbor kultury okresního / krajského národního výboru
ONV	okresní národní výbor
OOP KSSPPOP	orgán ochrany přírody krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody
OV KSČ	okresní výbor Komunistické strany Československa
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PS	pohraniční stráž
SÚPPOP	Státní ústav památkové péče a ochrany přírody
ÚJČ AV ČR	Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky

Literatura

- SCHLESINGER, G. – BARONBECK, J. 1944: Naturschutz. Aus den Naturschutzstellen, Blätter für Naturkunde und Naturschutz, roč. 31, sešit 7–9, s. 69–70.
- VYBÍRAL, J. 2003: Lesy a myslivost v Chráněné krajinné oblasti Pálava, in: Pálava na prahu třetího tisíciletí (ed. J. Danihelka, Mikulov, s. 105–112.

Jiří Matuška

Preparation for the Establishment of the Palava Protected Landscape Area and the Opening Ceremony

In 2016 The Pálava Protected Landscape Area commemorates the 40th anniversary of its foundation. The paper, based on a set of written documents stored in the archive of the Pálava Protected Landscape Area Administration in Mikulov, describes the preparation of the basic foundational regulation of the Pálava Protected Landscape Area (1976), the ceremonial proclamation meeting (1977) and the additional events (opening ceremony at the Mikulov Chateau, opening of Děvín Educational Trail, dinner party for the state officials). It also includes personal testimonies of witnesses and emphasizes the personal contribution of three women actively involved in founding of the Pálava Protected Landscape Area. The author complements each event with his commentary. The text also deals with the description of the borders of the Pálava Protected Landscape Area and with the implementation of the name Pálava for the whole territory. The material is complemented by interesting historical photodocumentation.